

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2020 m. rugsėjis

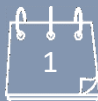
LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-977-798/2020](#), sprenddamas įrodymų užtikrinimo instituto taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – ir LApT) nurodė, kad įrodymų užtikrinimo pagrindas – pagrįsta grėsmė įrodymų pateikimo galimybei, kuri, nesiėmus procesinių įrodymų užtikrinimo priemonių, apsunkintų proceso dalyvio įrodinėjimo pareigos įgyvendinimą ir jo galimybę įrodyti savo reikalavimų ar atsikirtimų faktinį pagrindą. Pareigą įrodyti egzistuojantį įrodymų užtikrinimo pagrindą turi prašymą užtikrinti įrodymus pateikiantis asmuo. Taigi proceso dalyvis, turintis duomenų, kad civilinėje byloje reikšmingų konkrečių įrodymų dėl proceso dalyviui žinomų konkrečių priešasčių vėlesnis pateikimas teismui pasidarys negalimas arba sunkus, gali pateikti teismui prašymą užtikrinti įrodymus, atitinkantį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 222 straipsnio reikalavimus.

Teismas atkreipė dėmesį, kad vien tik bylos pobūdis pats savaime nelemia teismo pareigos taikyti įrodymų užtikrinimą ar jo netaikyti. Pareiga įrodinėti pagrindo taikyti įrodymų užtikrinimą (grėsmės, kad vėlesnis įrodymų pateikimas gali pasunkėti ar tapti neįmanomas, buvimą) privaloma visiems asmenims, teikiantiems tokį prašymą, ir teisės aktuose nenumatytos šio instituto taikymo sąlygų išimties priklausomai nuo konkrečios bylos kategorijos.

Civilinėje byloje Nr. [e2-880-302/2020](#), pasisakydamas dėl CPK 163 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyto privalomojo civilinės bylos sustabdymo pagrindo, LApT nurodė, kad teismas, siekdamas teisingai pritaikyti CPK 163 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintą bylos privalomojo sustabdymo pagrindą, visų pirma turi tinkamai nustatyti įrodinėjimo dalyką abiejose bylose. Sprenddamas, ar yra (nėra) dviejų nagrinėjamų civilinių bylų tiesioginis teisinis ryšys, teismas turi išsiaiškinti, kokie teisiškai

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

reikšmingi faktai turi būti nustatyti byloje, kurios nagrinėjimą prašoma sustabdyti, ir kokie faktai nustatomi kitoje civilinėje byloje, dėl kurios prašoma sustabdyti bylą. Įrodinėjimo dalyką, taigi byloje nustatytinus faktus, lemia ginčo šalių reikalavimų ir atsikirtimų pagrindai.

Vis dėlto vien tai, kad kitoje byloje nustatyti faktai turės įrodomąją galią sustabdomai bylai negali lemti bylos sustabdymo. Jei bylai reikšmingus faktus gali nustatyti pats bylą sustabdantis teismas, tai toks bylos sustabdymas reikštų neteisėtą kompetencijos kitam teismui perkėlimą. Byla gali būti sustabdyta dėl objektyvių aplinkybių, kliudančių iš esmės išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, o pagal CPK 163 straipsnio 1 dalies 3 punktą bylą privaloma sustabdyti, kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla.

Civilinėje byloje Nr. [e2-928-1120/2020](#), nagrinėdamas klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo bylose dėl juridinio asmens veiklos tyrimo, LAPT pažymėjo, kad tokiose bylose būtina įvertinti, ar įmonės interesus labiau atitiktų laikinųjų apsaugos priemonių taikymas, ar priešingai – netaikymas.

Teismas nurodė, kad nuo bendrųjų ieškinio turiniui keliamų reikalavimų pareiškimas dėl juridinio asmens veiklos tyrimo pradėjimo skiriasi tuo, kad ieškovas gali prašyti ištirti juridinio asmens veiklą, bet nereikalauti konkretaus gynimo būdo, nustatyto Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.131 straipsnyje ir taikytino tuo atveju, jei juridinio asmens veikla pasirodys netinkama, o ir tuo atveju, jei ieškovas formuluos konkretų reikalavimą, teismas nebus saistomas jo pasirinktos priemonės. Taigi šios kategorijos bylose, nesant aiškaus ir vienareikšmiško ieškovo suformuluoto reikalavimo, kuris saistytų teismą, nėra pagrindo taikyti bendrąsias laikinųjų apsaugos priemonių taikymo taisykles dėl ieškovo reikalavimo

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

užtikrinimo. Šios kategorijos bylose laikinosios apsaugos priemonės taikytinos atsižvelgiant į juridinio asmens veiklos tyrimo instituto tikslą – užtikrinti tinkamą juridinio asmens veiklą, todėl asmuo, prašantis taikyti laikinąsias apsaugos priemones šios kategorijos bylose, turi įrodyti, kad nepritaikius laikinųjų apsaugos priemonių gali kilti grėsmė bendrovės veiklos tęstinumui, labai pablogėti jos turtinė padėtis ar įvykti kitoks visų pirma įmonės, o ne akcininkų, interesų pažeidimas ir dėl to iš esmės gali pasunkėti ar netekti prasmės ir pats juridinio asmens veiklos tyrimas.

Pasisakydamas dėl turto administravimo kaip laikinosios apsaugos priemonės taikymo, teismas pažymėjo, kad turto administravimas teismų praktikoje vertinamas kaip išimtinė ieškinio reikalavimo užtikrinimo priemonė, todėl vertinant, ar konkrečioje byloje yra pagrįsta ir proporcinga taikyti juridinio asmens turto administravimą, reikia nustatyti, ar ieškovas įrodė būtent tokios griežtos, itin ribojančios atsakovo teises, laikinųjų apsaugos priemonių rūšies taikymo pagrindą ir ar egzistuoja ryšys tarp taikytos priemonės bei byloje pareikštų materialinio teisinio pobūdžio reikalavimų.

Civilinėje byloje Nr. e2-1404-881/2020, pasisakydamas dėl įmonės gyvybingumo kaip restruktūrizavimo bylos iškėlimo sąlygos, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nurodė, kad aplinkybė, jog pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs kreditoriaus finansinio reikalavimo modifikavimo klausimą, skundžiamoje nutartyje išdėstė visą patikslintą bankrutuojančios įmonės kreditorių sąrašą, nesudaro prielaidų spręsti, jog šia nutartimi buvo sprendžiamas ir kito (-ų) kreditoriaus (-ių) finansinio (-ių) reikalavimo (-ų) pagrįstumo klausimas, pasinaudojant Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme (toliau – ĮBĮ) įtvirtinta kreditorių reikalavimo tikslinimo galimybe. Atsižvelgdama į kreditorių sąrašo ir jų

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

reikalavimų tikslinimu siekiamus tikslus, į įsiteisėjusios teismo nutarties, kuria patvirtinami kreditorių reikalavimai, galios prilyginimą įsiteisėjusio teismo sprendimo galiai, teisėjų kolegija sprendė, kad prieš tai priimtomis ir įsiteisėjusiomis teismo nutartimis patvirtinti kreditorių finansiniai reikalavimai negali būti apeliacijos objektas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-992-407/2020](#), nagrinėdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad dienraštyje paskelbtas straipsnis apie atsakovą negali būti vertinamas kaip (atsakovo nesąžiningumo) įrodymas ir nesudaro pagrindo konstatuoti, kad egzistuoja reali grėsmė, jog ieškovui palankaus teismo sprendimo įvykdymas gali būti apsunkintas arba pasidaryti nebeįmanomas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1021-781/2020](#), nagrinėdamas bankrutavusios bendrovės ieškinio teisingumo klausimą, LApT nurodė, kad nėra pagrindo JANĮ 29 straipsnio normą aiškinti pernelyg plačiai, nes joje konkrečiai nurodoma, kad nemokumo bylą iškėlusiam teismui perduodamos teismuose esančios civilinės bylos, kai šiose bylose dar nepriimta nutartis skirti nagrinėti bylą teismo posėdyje. JANĮ 29 straipsnio 1 dalyje nėra užuominų dėl paties nemokaus asmens naujai reiškiamų kitiems asmenims reikalavimų teisingumo. Vadinasi, tokiu atveju nemokaus asmens inicijuojamos civilinės bylos teisingumas turi būti nustatomas pagal bendrąsias CPK taisykles, o specialusis reglamentavimas, nustatytas jau iškeltoms ir (ar) nagrinėjamoms byloms, kuriose nemokus asmuo yra pareiškęs turtinius reikalavimus kitiems asmenims, netaikytinas.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-965-553/2020](#), spręsdamas klausimą dėl CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punkto taikymo, LAPT išaiškino, kad pagal CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punktą kiti dalyvaujantys byloje asmenys nuo žyminio mokesčio mokėjimo už apeliacinius skundus yra atleidžiami tuo atveju, jei ieškinį pareiškia specifinį statusą turintis asmuo, t. y. teisminis ginčas inicijuojamas bankrutuojančio ar restruktūrizuojamo asmens iniciatyva. Nagrinėjamu atveju civilinė byla iškelta pagal apeliantės pareikštą ieškinį, t. y. teisminis procesas inicijuotas pirmiau nurodyto specifinio statuso neturinčio asmens, todėl nepagrįstas apeliantės aiškinimas, kad ji laikytina tokiu kitu dalyvaujančiu byloje asmeniu, kuriam CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punkto prasme būtų taikoma žyminio mokesčio lengvata. Vien tai, kad materialiniai teisiniai reikalavimai pareikšti bankrutuojančiai bendrovei (specifinį statusą turinčiam asmeniui), nesuponuoja išvados dėl CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatytos žyminio mokesčio lengvatos taikymo apeliantei. Pažymėtina, kad priešingo aiškinimo atveju būtų nepagrįstai išplečiamas CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtintos procesinės normos taikymas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1409-585/2020](#), spręsdamas ginčo teisiniu santykiu taikytinos teisės klausimą, LAPT, atsižvelgdamas į tai, kad bankroto byla iškelta ir administravimo išlaidų sąmata bei atlyginimas administratoriui buvo patvirtinti kreditorių susirinkime galiojant ĮBĮ, o ginčijamu kreditorių susirinkimo nutarimu buvo sprendžiamas tik administravimo išlaidų pakeitimo klausimas, apeliacinės instancijos teismas pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, kad ginčui dėl administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo taikytinos ĮBĮ nuostatos.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-1000-553/2020](#), nagrinėdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, kad vertinant prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones pagrįstumą teisiškai reikšmingos yra tik dvi aplinkybės: preliminarus ieškinio pagrįstumas ir grėsmė teismo sprendimo įvykdymui (CPK 144 straipsnio 1 dalis). Teismas pažymėjo, jog argumentais, kad ieškinys negalėjo būti priimtas, atsakovė kvestionavo visiškai kitą teismo procesinį sprendimą (ieškinio priėmimą), todėl pasisakyti dėl jų sprendžiant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą pirmosios instancijos teismas neprivalėjo, kaip ir dėl reikalavimo nutraukti bylą. Proceso teisės normos neįpareigojo teismo, prieš sprendžiant ieškovės prašymą taikyti ieškinio užtikrinimo priemones, išspręsti atsakovės prašymą nutraukti bylą CPK 293 straipsnio 3 dalies pagrindu, kuriam neabejotinai reikia nuodugnesnio ir išsamesnio vertinimo, nei atliekant preliminarų ieškinio reikalavimų vertinimą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-885-370/2020](#), spręsdamas dėl kitų byloje dalyvaujančių asmenų galimybės skųsti teismo nutartis, susijusias su žyminiu mokesčiu, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad kiti byloje dalyvaujantys asmenys, dėl kurių teismo nutartis, susijusios su žyminiu mokesčiu, nėra priimtos, apskųsti tokių nutarčių neturi teisės, nes tokia galimybė nenumatyta CPK ir neužkerta kelio tolesnei bylos eigai.

Civilinėje byloje Nr. [e2-907-464/2020](#), spręsdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nesutiko su ieškovės atsiliepimo į atskirąjį skundą argumentais, kad apeliantė jau ėmėsi veiksmų savo turto masei sumažinti, pateikusi prašymą skundžiamą nutartį priėmusiam teismui leisti panaudoti dalį

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

areštuotoje sąskaitoje esančių lėšų būtiniais įmonės mokėjimams (darbo užmokesčiui, mokesčiams), kurį teismas patenkino. Teismas pažymėjo, kad laikinųjų apsaugos priemonių paskirtis yra konservacinė, o ne kaupiamoji. Be to, CPK 145 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad areštavus lėšas, esančias kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose, su jomis leidžiama atlikti tas operacijas, kurios nurodytos teismo nutartyje. Teismas, leisdamas atlikti tam tikras operacijas, nurodo antstoliui nustatyti konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota šioms operacijoms atlikti.

Taigi įstatymų leidėjo valia iki ginčo išsprendimo taikomu turto areštu nesiekiami absoliutaus draudimo disponuoti pinigėmis lėšomis nustatymo. Net ir taikant atitinkamus ribojimus būtinas abiejų ginčo šalių interesų balanso išsaugojimas, taikomų ribojimų proporcingumas, neužkertant kelio areštuotos sąskaitos savininkei vykdyti įprastinės ūkinės veiklos. Tačiau nagrinėjamoje byloje teismas, skundžiama nutartimi taikydamas, be kita ko, ir piniginių lėšų areštą, savo nutartyje nenurodė visiškai jokių leistinų piniginių operacijų su areštuotomis lėšomis. Todėl ir tokia aplinkybė, kad apeliantė (juridinis asmuo), siekdama savo pažeistų interesų apsaugos, pateikė teismui atitinkamą prašymą, negali būti vertinama kaip nesąžiningas jos elgesys ir grėsmės sprendimo neįvykdymui patvirtinimas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1410-381/2020](#), nagrinėdamas naikinamojo termino atnaujinimo klausimą dėl kreditoriaus nedalyvavimo kito kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo procese, LApT nurodė, kad kreditorius, turintis teisę ginčyti kitų bendrovės kreditorių reikalavimus apeliacine tvarka, tokius reikalavimus gali ginčyti ir pirmosios instancijos teisme, tačiau teismas neturi pareigos asmeniškai jam pranešti apie byloje atliekamus procesinius

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

veiksmus, siūlyti teikti atsiliepiamus į pareikštus prašymus ar apeliacinius skundus ir pan. Todėl aplinkybė, jog kreditoriaus reikalavimo patvirtinimo klausimas buvo nagrinėjamas iš bankroto bylos išskirtoje byloje, neteikia pagrindo spręsti dėl CPK nustatyto atskirojo skundo pateikimo naikinamojo termino atnaujinimo. CPK 307 straipsnio 3 dalyje nustatyta norma dėl atskirojo skundo pateikimo trijų mėnesių naikinamojo termino įtvirtinimo yra aiški ir imperatyvi, todėl nėra teisinio pagrindo spręsti šio termino atnaujinimo klausimo, remiantis apelianto nurodomais bendraisiais teisės principais, taikomais, kai byloje taikytina teisės nuostata yra neaiški ir yra poreikis ją aiškinti arba kai nėra teisinį santykį reglamentuojančio įstatymo (teisės analogija), taip pat kai įstatymuose ar šalių susitarime numatyta tam tikrus klausimus teismui spręsti savo nuožiūra.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1405-381/2020](#), pasisakydamas dėl nemokumo administratorės teisės atšaukti kreditorių susirinkimą ir kreditorių susirinkimo nutarimų apskundimo tvarkos, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismo procesinis sprendimas nenustatyti termino papildomiems įrodymams pateikti ir neišreikalauti papildomų įrodymų neužkerta galimybės tolesnei bylos eigai, tokia nutartis nepriskiriama prie CPK 334 straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1030-370/2020](#), pasisakydamas dėl šalies nesąžiningumo kaip laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos, LAPT pažymėjo, kad aplinkybė, jog kitoje civilinėje byloje atsakovė yra pateikusi, ieškovės vertinimu, galbūt suklastotus dokumentus, taip pat nepatvirtina atsakovės nesąžiningumo, ketinimo paslėpti ar apsinkinti turimą turtą šioje byloje. Be to, ieškovės įtarimai ir ikiteisminio tyrimo inicijavimas nėra

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nustatytos ir teismo konstatuotos aplinkybės, kuriomis būtų galima remtis vertinant atsakovės nesąžiningumą.

Civilinėje byloje Nr. [2-974-516/2020](#), pasisakydamas dėl sutrumpinto ieškinio senaties termino taikymo teismo sprendimu priteistų procesinių palūkanų išieškojimui, LAPT išaiškino, kad CK 1.125 straipsnio, kuriuo reglamentuojami ieškinio senaties terminai, 9 dalyje nustatyta, kad sutrumpintas penkerių metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl palūkanų ir kitokių periodinių išmokų išieškojimo. Paminėtoje nuostatoje aiškiai nustatyta, kad sutrumpintas penkerių metų senaties terminas taikomas ieškiniams dėl palūkanų priteisimo pareikšti, o ne įsiteisėjusiu teismo sprendimu priteistų palūkanų išieškojimui atlikti. Teismas konstatavo, kad skundo argumentas dėl CK 1.125 straipsnio 9 dalies pažeidimo yra visiškai nepagrįstas, nes vykdymo veiksams CK 1.125 straipsnyje nustatyti ieškinio senaties terminai nėra taikomi.

Civilinėje byloje Nr. [2-1449-781/2020](#), spręsdamas nutarties, kuria bendrovė pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, pagrįstumo klausimą, LAPT nurodė, kad atskirojo skundo argumentai, jog egzistuoja pagrindas pripažinti įmonės bankrotą tyčiniu, t. y. jog buvęs įmonės vadovas neperdavė bankroto administratoriui turto, nebendruoja su bankroto administratoriumi, todėl kreditoriai ketina įpareigoti bankroto administratorių kreiptis į teismą dėl bendrovės bankroto pripažinimo tyčiniu, nėra susiję su nagrinėjamos bylos dalyku ir neturi teisinės reikšmės sprendžiant dėl bendrovės pripažinimo bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto bei šio klausimo vertinimo teisinės reikšmės nekeičia.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-1415-450/2020](#), pasisakydamas dėl bendrovės nemokumo vertinimo, LAPT pažymėjo, kad nors Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatyme (toliau – JANĮ) nėra įpareigojimo prieš kreipiantis į teismą dėl bankroto bylos skolininkui iškėlimo būtinai inicijuoti skolos priteisimo procesą, tačiau tol, kol įstatyme nustatyta tvarka nėra išspręstas tarp atsakovės ir ieškovės (potencialios kreditorės) iškilęs ginčas dėl atsakovei reiškiamo finansinio reikalavimo pagrįstumo (nepagrįstumo) ir nėra priimtas įsiteisėjęs teismo (arbitražo) procesinis sprendimas dėl tokio ginčo, negalima reiškiamo reikalavimo laikyti neabejotinai pagrįstu ir jį įskaityti į atsakovės pradelstų įsipareigojimų sudėtį.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1385-302/2020](#), pasisakydamas dėl proceso atnaujinimo instituto taikymo ir aiškinimo, LAPT pažymėjo, jog inicijuoti proceso atnaujinimą CPK 366 straipsnio 1 dalies 7 punkto pagrindu gali tik neįtraukti į bylos nagrinėjimą asmenys, dėl kurių materialiujų teisių ir pareigų tiesiogiai pasisakyta byloje, kurioje procesą prašoma atnaujinti. Taigi šalis, kuri dalyvavo nagrinėjant bylą, neturi teisės šiuo pagrindu inicijuoti proceso atnaujinimo, nes toks prašymas turi būti reiškiamas išskirtinai to asmens, kuris mano, jog teismo sprendime, priimtame jam nedalyvaujant byloje, pasisakyta dėl jo teisių ar pareigų.

Civilinėje byloje Nr. [2-1429-450/2020](#), pasisakydamas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties skundžiamumo, LAPT nurodė, kad nutartis, kuria atmestas prašymas atstatydinti bendrovės nemokumo administratorę, pagal įstatymą negali būti apeliacinio skundo objektas.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-1421-381/2020](#), sprenddamas nutarties skundžiamumo klausimą, LApT išaiškino, kad nutartis priimti pareiškimą dėl nemokumo bylos bendrovei iškėlimo atskiruoju skundu neskundžiama.

Civilinėje byloje Nr. [2-1423-585/2020](#), sprenddamas taikytino įstatymo klausimą, LApT nurodė, kad nors bendrovės restruktūrizavimo procedūra inicijuota vadovaujantis Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo (toliau – ĮRĮ) nuostatomis, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad restruktūrizavimo bylos nutraukimo klausimas iškilo įsigaliojus JANĮ, klausimas dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo procedūros spręstinas vadovaujantis šiuo metu galiojančiomis JANĮ nuostatomis.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1052-790/2020](#), sprenddamas ieškinio teisingumo klausimą, LApT pažymėjo, kad CPK 30 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad ieškinys dėl sutarčių, kuriose nurodyta įvykdymo vieta, gali būti pareiškiamas taip pat pagal sutarties įvykdymo vietą. Ši proceso teisės norma taikoma tais atvejais, kai šalys, remdamosi sutarties laisvės principu, sutartyje nustato jos įvykdymo vietą (CK 6.156 straipsnio 1 dalis). Vadinas, materialiojo teisinio pobūdžio susitarimas tarp šalių dėl sutarties įvykdymo vietos gali turėti ir procesinių padarinių, konkrečiai – lemti alternatyviojo teisingumo galimybę šaliai. Aiškinant CPK 30 straipsnio 9 dalyje įtvirtintą formuluotę „sutarties įvykdymo vieta“, būtina atsižvelgti į tai, kaip ši prievolių teisės kategorija apibrėžta civiliniuose įstatymuose. CK 6.52 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prievolė turi būti įvykdyta toje vietoje, kuri nurodyta sutartyje ar įstatymuose arba kurią nulemia prievolės esmė. Reikšminga yra ne aplinkybė, kurioje vietoje ar kuriose vietose šalys vykdo

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atskiras sutartines prievoles, o sutarties pagrindinių prievolių įvykdymo vieta.

Nagrinėjamu atveju sutarties, dėl kurios kilo ginčas, dalykas yra pastato, esančio adresu: Neringa, Žalioji kelias 2, remonto rangos darbai, todėl šios sutarties nebūtų įmanoma vykdyti kitoje vietoje. Teismo vertinimu, šios aplinkybės pakankamos spręsti, kad šalys susitarė dėl tokios sutarties, kurioje nurodyta jos įvykdymo vieta. Todėl ieškinyje ieškovės pasirinkimu gali būti paduotas pagal CPK 30 straipsnio 9 dalyje įtvirtintą alternatyvaus teritorinio teisingumo taisyklę.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1105-781/2020](#), pasisakydamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo iki ieškinio pareiškimo, LApT pažymėjo, kad aplinkybė, jog pirmosios instancijos teismas skundžiamoje nutartyje neaptarė pareiškėjos turimo pateikti ieškinio preliminarus pagrįstumo, nereiškia skundžiamos nutarties netinkamo motyvavimo ir nutarties neteisėtumo, lemiančio būtinumą ją naikinti.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1478-407/2020](#), pasisakydamas dėl skolininko ir jo kreditorių susitarimų dėl prievolių vykdymo termino atidėjimo, LApT pažymėjo, kad su nemokumo problemomis susidūrusios įmonės susitarimai su kreditoriais dėl skolų išdėstymo turi būti aiškūs, konkretūs ir nustatyti realią pagalbą įmonei, taip leidžiant atkurti jos mokumą. Skolininko ir jo kreditorių susitarimas dėl prievolių vykdymo termino atidėjimo trumpuoju laikotarpiu iš esmės laikytinas formaliu ir savaime (be kitų objektyvių ir realių papildomų priemonių) neatkuriančiu įmonės mokumo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1117-516/2020](#), spręsdamas klausimą dėl laikinosios apsaugos priemonės – vykdymo išieškojimo sustabdymo – taikymo, LAPT pažymėjo, kad prašant taikyti bet kurias laikinąsias apsaugos priemones iš CPK 145 straipsnio 1 dalyje nurodyto jų sąrašo procesas civilinėje byloje dar neturėtų būti pasibaigęs ir teismo sprendimas dėl ginčo dalyko dar nepriimtas (arba priimtas, bet neįsiteisėjęs), antraip laikinųjų apsaugos priemonių taikymas neatitiktų jų taikymo paskirties.

Teismas pažymėjo, kad įstatymo leidėjas nenumato laikinųjų apsaugos priemonių taikymo galimybės siekiant užtikrinti nutarties dėl sprendimo vykdymo atidėjimo įvykdymą. Pateiktame procesiniame prašyme nėra pareikšta jokių savarankiškų materialiujų reikalavimų, kurių įvykdymas galėtų būti užtikrinamas CPK 145 straipsnio 1 dalies 10 punkte nurodyta priemone.

CPK 145 straipsnio 1 dalies 10 punkte numatyta laikinoji apsaugos priemonė gali būti taikoma tuo atveju, kai prasidėjus vykdymo procesui skolininkas ar kitas asmuo įstatymuose nustatyta tvarka ginčija vykdomąjį dokumentą, kurio pagrindu atliekamas išieškojimas (pvz., notarų vykdomieji įrašai užprotestuotuose ar neprotestuotinuose vekseliuose, ginčijami patys vekseliai, sandoriai ir pan.), arba trečiasis asmuo ginčija kitų asmenų sudarytą sandorį, kurio pagrindu priimto teismo ar arbitražo sprendimo vykdymo procesas jau prasidėjo. Sustabdyti įsiteisėjusio teismo sprendimo ar nutarties vykdymą gali kasacinės instancijos teismas, iki byla bus išnagrinėta kasacine tvarka (CPK 363 straipsnis). Sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymas galimas taip pat tuo atveju, kada sprendžiamas bylos, kurioje priimtas tas sprendimas ar nutartis, proceso atnaujinimo klausimas (CPK 372 straipsnio 2 dalis). Visi kiti vykdymo veiksmų sustabdymo atvejai reglamentuojami CPK 625–628 straipsnių nuostatomis, bet šie veiksmai priskirtini antstolių, o

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

ne teismo kompetencijai. Todėl LAPT sprendė, kad nagrinėjamu atveju nebuvo teisinio pagrindo tenkinti atsakovo prašymo sustabdyti vykdymo veiksmus vykdomojoje byloje.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1118-516/2020](#), pasisakydamas dėl ieškinio palikimo nenagrinėto pagrįstumo, LAPT pažymėjo, kad advokatų kontoros darbo perkėlimas nuotoliniu būdu nesukliudė prašymą atidėti bylos nagrinėjimą elektroniniu paštu išsiųsti 15 val. 55 min., todėl nėra pagrindo daryti išvados, kad šalyje paskelbus karantiną ir darbą organizuojant nuotoliniu būdu nebuvo įmanoma pateikti prašymo atidėti bylos nagrinėjimą ir jį patvirtinančių įrodymų iki parengiamojo teismo posėdžio pradžios. Apeliantės atstovas nepagrindė, kodėl minėto prašymo ar informacijos apie ieškovės atstovo ligą nebuvo galimybės pateikti prieš parengiamąjį teismo posėdį elektroniniu paštu ar telefonu. Be to, advokatų kontora turi organizuoti darbą taip, kad užtikrintų tinkamą savo kliento atstovavimą ir tam reikalingus žmogiškuosius išteklius.

Taip pat teismas laikė nepagrįstais apeliantės argumentus, kad toli pažengusio proceso atveju ieškinio palikimas nenagrinėto pažeidžia proceso koncentracijos bei ekonomiškumo principą, kadangi šiuo atveju bylos nagrinėjimas iš esmės nebuvo pradėtas, ieškinys paliktas nenagrinėtas pasirengimo stadijoje, taigi procesą laikyti toli pažengusiu nėra pagrindo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1515-407/2020](#), pasisakydamas dėl kreditoriaus reikalavimo patenkinimo ar atsisakymo nuo reikalavimo padarinių po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos iškėlimo priėmimo, LAPT išaiškino, kad kreditoriaus reikalavimo įvykdymas ar jo atsisakymas iki pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

iškėlimo priėmimo yra savarankiškas pagrindas atsisakyti kelti įmonei bankroto bylą. Tačiau reikalavimo patenkinimas ar jo atsisakymas po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos iškėlimo priėmimo gali būti pagrindas atsisakyti kelti juridiniam asmeniui bankroto bylą tik tada, jeigu reikalavimo patenkinimas po nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo iš esmės keičia įmonės finansinės būklės vertinimą, t. y. įmonė patenkina jos mokumui vertinti reikšmingą reikalavimą. Taigi kreditoriaus reikalavimo patenkinimas ar jo atsisakymas po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos priėmimo savaime nesudaro pagrindo apeliacinės instancijos teismui naikinti skundžiamą pirmosios instancijos teismo nutartį ir bylą nutraukti ar atsisakyti kelti bankroto bylą. Kiekvienu atveju privalu įvertinti, ar toks kreditoriaus reikalavimo įvykdymas ar reikalavimo atsisakymas klausimo dėl bankroto bylos iškėlimo nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu iš esmės keičia įmonės nemokumo vertinimą ar net padeda atkurti įmonės mokumą. Priešingu atveju bankroto bylos nutraukimas ar atsisakymas kelti bankroto bylą vien tuo pagrindu, kad įmonė po pirmosios instancijos teismo nutarties dėl bankroto bylos iškėlimo priėmimo patenkino jos mokumui atkurti reikšmės neturintį reikalavimą ar kreditorius atsisakė šio reikalavimo, paneigtų apeliacinio proceso tikslą, pagal kurį apeliacija yra instancinė pirmosios instancijos teismo sprendimų kontrolės forma, taip pat neatitiktų viešojo intereso apsaugos įmonių bankroto procese reikalavimo. Todėl atsisakymas kelti bankroto bylą patenkinus kreditoriaus reikalavimą arba pastarajam jo atsisakius po pirmosios instancijos teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo galimas tik tada, jeigu reikalavimo patenkinimas ar atsisakymas reikšmingai keičia įmonės nemokumo vertinimą.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-1129-781/2020](#), pasisakydama dėl arbitražo teismo sprendimo kontrolės apimtys, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nurodė, kad argumentai, jog arbitražo teismas nepagrįstai priteisė suinteresuotam asmeniui nuostolius ir netinkamai nustatė civilinės atsakomybės sąlygas, yra susiję išimtinai su įrodymų vertinimu arbitražo procese. Atsižvelgdama į tai, kad arbitražo teismo sprendimo teisminė kontrolė neapima vertinimo, ar arbitrai teisingai nustatė faktines bylos aplinkybes bei teisingai ištyrė ir įvertino įrodymus, teisėjų kolegija dėl šių pareiškėjų argumentų išsamiau nepasisakė, konstatuodama, kad jie nesudaro pagrindo panaikinti skundžiamo arbitražo teismo sprendimo pagal Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo (toliau – KAJ) 50 straipsnio nuostatas.

Lietuvos apeliacinis teismas, spręsdamas dėl KAJ 50 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų pagrindų (ne)egzistavimo, neturi teisės peržengti jam priskirtų kompetencijos ribų – arbitražo teismo sprendimų tikrinti fakto ir materialiosios teisės taikymo aspektu, t. y. nagrinėti bylą iš esmės, aiškintis, ar arbitrai teisingai nustatė faktines bylos aplinkybes ir ar teisingai ištyrė bei įvertino įrodymus, ar tinkamai taikė teisės normas ir pan. Draudimas peržiūrėti arbitražo teismo sprendimo turinį yra vienas pagrindinių (tarptautinio) arbitražo principų.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti.

Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2020 m.